

ГАРЧИГ

1	Төслийн танилцуулга.....	3
1.1	Төслийн ерөнхий мэдээлэл	3
1.2	Төслийн 2025 оны уулын ажлын товч төлөвлөгөө	4
2	Орон нутгийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	6
2.1	Өмнөговь аймгийн Баян овоо сумын Налих багийн Байгаль орчны төлөв байдлын товч танилцуулга	6
2.2	Өмнөговь аймгийн аймгийн Баян овоо сумын Налих багийн нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	7
3	Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.....	8
3.1	Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	8
3.2	Агаарын чанарт үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	9
3.3	Хүлэмжийн хийн ялгаруулалтын хэмжээ.....	10
3.4	Гадаргын усанд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	10
3.5	Газрын доорх усанд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	10
3.6	Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	11
3.7	Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	11
3.8	Амьтны аймагт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	12
3.9	Орчны физик үзүүлэлтэд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үнэлгээ	12
3.10	Түүх, соёлын дурсгалд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үнэлгээ	12
3.11	Төслийн нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл.....	13
4	2025 оны байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ.....	15
5	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	17
6	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	22
7	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	22
8	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	23
9	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	23
10	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	24
11	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	24
12	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	25
13	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	29
14	Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	29
15	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарих модны хэмжээ.....	30
16	Тайлангийн хавсралтууд:	31

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн товч тодорхойлолт.....	3
Хүснэгт 2. Уурхайн ажиллах горим.....	4
Хүснэгт 3. Хөрс хуулалт, олборлолтын хэмжээ	5
Хүснэгт 4. Хүн ам ба малын тоо толгойн өөрчлөлт	7
Хүснэгт 5. Уурхайгаас тоосжилт үүсэх эх үүсвэрүүд болон тоос үүсэх нөхцөл.....	9
Хүснэгт 6. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний төсвийн хураангуй	15

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Лицензийн талбай болон уурхайн байршил	4
---	---

1 Төслийн танилцуулга

1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Мөнх ноён суварга ХХК нь Тайланд улсын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй Banpu Public Company Limited ХХК-ийн охин компани бөгөөд, анх 1983 оны 5-р сарын 16-нд "Бан Пү Коал Компани Лимитед" нэртэйгээр байгуулагдсан. Олон улсын бизнест 40 жилийн туршлага хуримтлуулсан Банпу нь одоогоор Тайланд, Индонези, Хятад, Австрали, Лаос БНАСАУ, Монгол, Япон, Америкийн Нэгдсэн Улс, Вьетнам зэрэг улсад үйл ажиллагаа явуулдаг олон улсын эрчим хүчний олон талт үйлчилгээ үзүүлэгч компани юм.

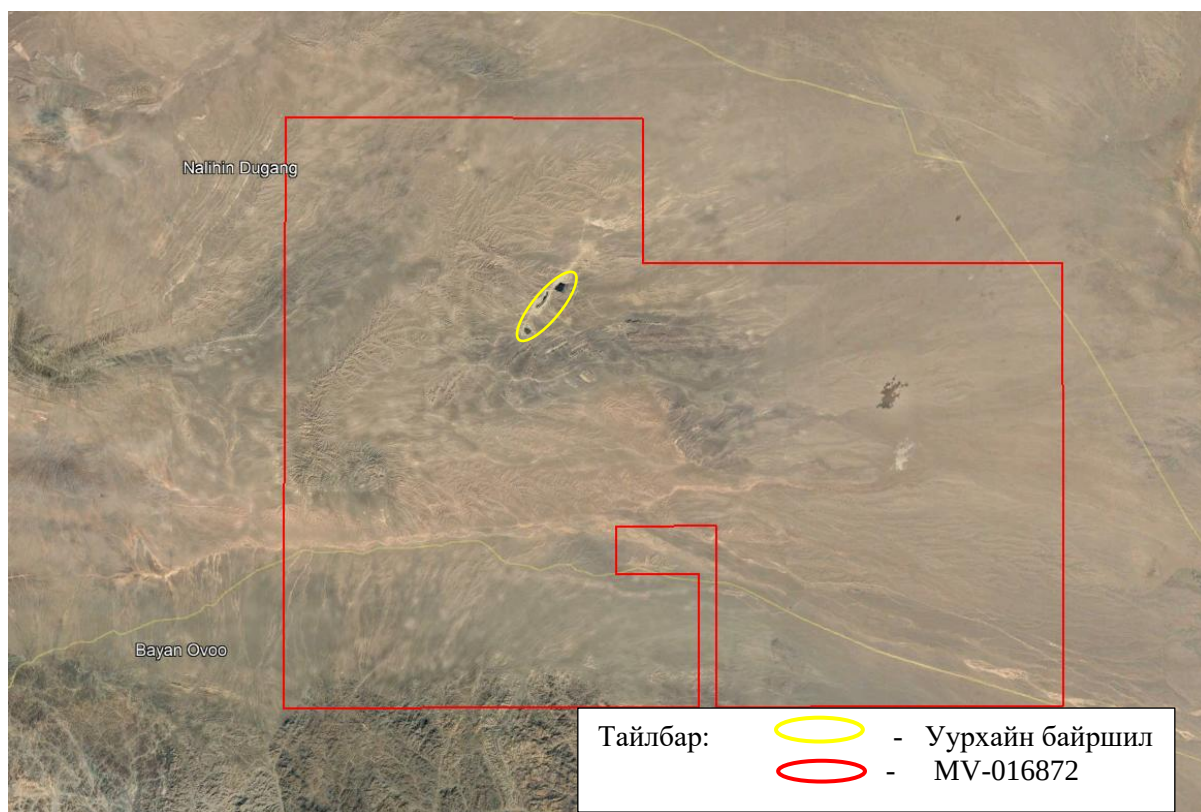
Монгол улс дах үйл ажиллагааг Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо суманд байрлах “Цант уул” уурхайд явуулж байгаа бөгөөд уг уурхай нь 2013 оноос хойш үндсэн үйл ажиллагаа явуулаагүй, зогсонги байдалтай байсан хэдий ч тухайн жил бүрийн байгаль орчин, орон нутагт чиглэсэн үйл ажиллагаагаа зогсолтгүй явуулж ирсэн бөгөөд, компаний зүгээс энэ хугацаан дах үйл ажиллагааны хүрээ зөвхөн байгаль орчин, орон нутгийн иргэдийн нийгмийн хариуцлагийн хүрээнд явагдсаар ирсэн.

Төслийн үйл ажиллагаа нь өнгөрдөг тайланд онуудад явах төлөвлөгөө гарсан ч тухайн цаг үеийн байдал нь Ковид-19 цар тахлаас болж зогсонги байдал нь үргэлжилсэн.

Хүснэгт 1. Төслийн товч тодорхойлолт

№	Үндсэн үзүүлэлтүүд	Тайлбар
1	Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага	“Мөнх ноён суварга” ХХК
2	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг	Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 15-р хороо, Зайсан, “Тэгээнтэн цогцолбор” 202-р байр, 1502 тоот. Утас: (976)-7555-1221, 7555-1331
3	Төслийн нэр	Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сумын нутагт орших Цант-Уул чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах “Мөнх ноён суварга” ХХК
4	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хүчинтэй хууль эрхзүйн баримт бичгүүдийн жагсаалт	1. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ: Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011190142 регистрийн дугаар: 5314577 2. Ашигт малтмал ашиглах тусгай зөвшөөрөл: Дугаар: MV-016872
5	Ашигт малтмал ашиглах тусгай зөвшөөрлийн талбай	Талбайн хэмжээ: MV-016872 – 67992.5 га
6	Ордын геологийн (A+B+C) нөөц	Нүүрс: 27.7 сая.тн
7	Уурхайн жилийн хүчин чадал	Нүүрс: 1.5 сая.тн

Төслийн байршил: “Цант-Уул” чулуун нүүрсний ордын лицензийн талбай нь Монгол орны өмнөд хэсэгт Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сумын Налих багийн нутагт дэвсгэрт оршдог. Үндсэн үйл ажиллагаа тус Налих багийн Үнэгэд нэртэй газарт явуулж байна. УБ хотоос урагш 610 км, сумын төвөөс баруун хойш 45 км, Даланзадгад хотоос зүүн урагш 126 км-т тус тус оршино.

Зураг 1. Лицензийн талбай болон уурхайн байршил

1.2 Төслийн 2025 оны уулын ажлын товч төлөвлөгөө

Цант уурхай нь 2013 оноос хойш үйл ажиллагаа явуулаагүй зогсонги байсан бөгөөд 2025 оноос үндсэн үйл ажиллагаагаа явуулж эхлээд Уулын ажлын төлөвлөгөөг холбогдох Ашигт Малтмал Газрын Тосны Газараар (Хүснэгт 3)-ийн дагуу батлуулан, энэхүү Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг холбогдох хууль журмын дагуу боловсруулсан болно.

2025 онд уурхайн ууын ажил 350 хоногт 1407.0 мян.тн нүүрс олборлож ажиллана. Жилд ажиллах хоногийн тоог дараах хүснэгтээс харна уу.

Хүснэгт 2. Уурхайн ажиллах горим

Үзүүлэлт	Нэгж	Хэмжээ
Жилд ажиллах календарь хоног	хоног	350
Хоног дахь ээлжийн тоо	ээлж	2
Ээлжийн үргэлжилэх хугацаа	цаг	12
Ээлж эхлэх хугацаа	цаг	0.5
Ээлж дуусах хугацаа	цаг	0.5
Цайны цаг	цаг	1
Ээлжинд ажиллах цаг	цаг	10

2025 оны уулын ажлын төлөвлөлтөөр 4756.07 мян.тн хөрс хуулах бөгөөд үүнээс нүүрстэйгээ нийлээд нийт 5761.1 мян.тн уулын цул төлөвлөв.

Хүснэгт 3. Хөрс хуулалт, олборлолтын хэмжээ

Үзүүлэлт	Нийт хөрс хуулалтын төлөвлөгөө, мян.м ³	Нийт нүүрс олборлолтын төлөвлөгөө, мян.тн	Нийт уулын цул, мян.м ³
1-р сар	396.5	53.0	434.4
2-р сар	396.5	84	456.5
3-р сар	396.5	90	460.8
4-р сар	396.5	120	482.2
5-р сар	396.5	120	482.2
6-р сар	396.5	140	482.2
7-р сар	396.5	140	496.5
8-р сар	396.5	140	496.5
9-р сар	396.5	140	482.0
10-р сар	396.5	140	482.2
11-р сар	396.5	130	488.9
12 - р сар	396.5	130	488.9
Нийт	4756.07	1407.0	5761.1

Хайгуул, өрөмдлөг, тэсэлгээний ажлын товч төлөвлөгөө

2025 онын уулын ажлаар хөрс хуулалт болон өрөмдлөг тэсэлгээний ажил хийнэ. Нийт 98276 тууш метр өрөмдлөг хийж 3,705 сая м³ уулын цулд тэсэлгэний ажил төлөвлөсөн. Тэсэлгээнд нийт 1186 тн АНФО болон эмульсын тэсрэх бодис хэрэглэнэ.

2 Байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга

2.1 Баян овоо сумын Байгаль орчны төлөв байдлын товч танилцуулга

Уур амьсгал: Уг төслийн талбай орчимд хавар, намартаа сэрүүн, зундаа халуун, өвөлдөө хүйтэн, эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай. Энд хавар нь маш хуурай бөгөөд салхи ихтэй. 1976-2019 оны ажиглалтын мэдээнээс үзэхэд тус бүс нутгийн жилийн дундаж агаарын температур 7.4°C , хөрсний дундаж температур 9.6°C байна. Агаарын дундаж харьцангуй чийгшил 39.2%, хур тунадасны дундаж хэмжээ 76.1 мм. Төслийн талбай орчмын салхины дундаж хурд 5.3 м/с, их хурд 33.2 м/с (2015.08) хүрч салхилж байжээ. Тус бүс нутагт баруун зүгийн салхи зонхилдог. Салхины чиглэлийн давтамж сар бүрээр хоорондоо харилцан адилгүй байна. Агаарын сарын үнэмлэхүй их, бага температурын олон жилийн дундаж хэмжээ нь тухайн орон нутаг дахь боломжит хязгаарыг илтгэдэг. 1976-2019 оны ажиглалтын мэдээгээр үнэмлэхүй хамгийн бага температур нь -31.5°C (2002.12), үнэмлэхүй хамгийн их температур нь 42.2°C (2010.07) хүрсэн байна. Зуны улиралд хөрсний хамгийн их температур нь 57°C (1999.07), өвлийн улиралд -27.1°C (1977.01) тус тус ажиглагдаж температурын агууриг 84.1°C хүрсэн.

Гадаргын болон газар доорх ус: Төслийн талбай ба түүний ойр орчимд тогтмол урсгалтай гол, горхи байхгүй. Хуурай сайр, тойрмууд нь хур тунадас ихтэй үед усаар дүүрээд богино хугацаанд хөрс болон агаарт ууршин шингэдэг. Хүн малын усны хэрэгцээнд голлон гар ба гүний худгийн ус хэрэглэнэ. Төслийн талбайгаас 10 км радиуст буюу нөлөөллийн бүсэд гадаргын уст цэг байхгүй (Улсын усны тооллогын 2003 оны шинэчлэгдсэн дүн, Монгол орны гадаргын усны мэдээ, 2011). Төслийн талбай болон түүний нөлөөллийн бүс дэх голын сүлжээний нягтшил нь $0.01 \text{ км}^2/\text{км}^2$ -ээс бага, гол мөрний нийлбэр урсац $0.5 \text{ л/с} \cdot \text{км}^2$ -аас доош, хур борооны үерийн хамгийн их урсац 10 мм-ээс ихгүй, шар усны үерийн хамгийн их урсац 4 мм-ээс бага, дулааны улирал дахь гадаргын усны ууршилт 1400 мм-ээс их байдаг.

Хөрсөн бүрхэвч: Төслийн талбай нь нүүрсний орд талбай бөгөөд уг талбай нь говийн хөрсний их мужийн цөлөрхөг хээрийн бүсэд багтдаг. Хур тунадас ховор, эрс гандуу уур амьсгалтай, өвс ургамал тачир сийрэг. Хөрс үүсэх явц гандуу нөхцөлд явагдах учир салхины үйл ажиллагаа хөрсний агаарын солилцоог идэвхжүүлж, ууршилтыг ихэсгэн хуурайшихад нөлөөлж өвс ургамлыг хийсгэн тараах тул зөвхөн үндэсний зарим нь ялзмаг болдгоос органик үлдэгдлийн хэмжээ маш бага, 1%-иас бараг үл хэтэрнэ. Иймээс сайр чулуу ихтэй хуурай хагсуу карбонатлаг байдгаас нийтлэг мараалаг шинж ажиглагддаггүй.

Ургамлан нөмрөг: Говийн цаг уур, хөрсний онцлогоос шалтгаалан ургамлын нягтшил багатай, сийрэг тачир хөрсийг нийтэд нь бүрхэж чаддаггүй, энд тэнд хэсэг хэсгээрээ ургадаг боловч шимт чанартай байдгаараа онцлог юм. Энд агь, шарилж, таана, мангир, хөмүүл, Монгол өвс, хазаар, баглуур зэрэг олон наст ургамал, чихэр өвс, цулхир, гоёо зэрэг эмийн ургамал, хайлаас, тоорой, сухай, заг, жигд, зэгс, зээргэнэ, бударгана, хармаг, харгана гэх мэт модлог говь цөлийн ургамал ургадаг. Хавар 4-р сараас ургамал ургаж цэцэг, навчаа дэлгэж эхлэх ба намар 9-р сараас гандах байдалтай болж ирдэг.

Амьтны аймаг: Баян-Овоо сумын нутагт хээр цөл, говийн ба хуурай хээрийн амьтад зонхилно. Энд говь цөлийн туурайтан амьтдаас хар сүүлт зээр, махчин амьтдаас хярс, үнэг, жигүүртнээс тас, элээ, ногтруу, хэвлээр явагчдаас зарим зүйл гүрвэл, могой, мэрэгчидээс бор туулай зэрэг амьтад тохиолдоно.

2.2 Өмнөговь аймгийн аймгийн Баян овоо сумын Налих багийн нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга

Малчдын амьдралын гол эх үүсвэр ноолуур учраас ямааг түлхүү өсгөсөн нь харагдаж байна. Өмнөговь аймаг нь Монгол Улсын 21 аймгийн хамгийн том газар нутагтай аймаг ба засаг захиргааны нэгжийн хувьд 15 сум, 53 багтай. Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сум нь газар нутгийн хэмжээгээрээ 15 сумаас гуравт (15.2 мян.кв.км) ордог бол 2010 онд хийсэн хүн амын тооллогоор 3522 хүн тоологдож аймгийн хэмжээнд хүн амын тоогоороо мөн адил гуравт орсон байна.

Хүснэгт 4. Хүн ам ба малын тоо толгойн өөрчлөлт

Үзүүлэлт	2002	2006	2008	2012	2016	2020
Суурин хүн амын тоо	2,306	2,418	2,577	2,901	3,022	3,522
Малын тоо толгой	69,3	52,76	62,256	71,285	102,456	96,084

Баян-Овоо сумын өрхүүдийн үндсэн орлогын эх үүсвэрийг авч үзвэл нийт өрхийн 30.2 хувь нь уул уурхайн салбарын үйл ажиллагаа, 24.8 хувь нь мал аж ахуйн салбарын үйл ажиллагаа, 19.4 хувь нь уул уурхайгаас бусад салбарын цалин, хөлстэй үйл ажиллагаа, 13.9 хувь нь өрхийн хувийн үйлдвэр, үйлчилгээ, 8.7 хувь нь тэтгэвэр, тэтгэмж, 3.1 хувь нь бусад үйл ажиллагаа байна. Эндээс уул уурхайн салбар нь өрхийн орлогын нилээд хувийг бүрдүүлж байгаа нь харагдаж байна. Багийн түвшинд авч үзвэл, Налих багийн өрхүүдийн орлого уул уурхайгаас хамгийн их, мал аж ахуйгаас бага хамааралтай байна.

3 Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол нөлөөлөл. Төслөөс газрын гадарга болон хэвлийд үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл нь урт хугацааны хүчтэй нөлөөлөл байх юм. Энэ нь төсөл хэрэгжиж дуусах хүртэлх хугацаанд үргэлжилнэ.

Газрын хэвлийгээс ашигт малтмалыг олборлох бүх арга технологиуд газар ба түүний хэвлийг хөндөж, экологийн тэнцвэртэй байдалд шууд ба дам байдлаар төсөл хэрэгжиж дуусах хүртэлх хугацаанд их эрчимтэй сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг онцлогтой. Голлох сөрөг нөлөөллийг дараах байдлаар тодорхойлов. Үүнд:

- Ордыг ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас нийт 246.97 га талбай шууд сөрөг нөлөөлөлд эрчимтэй өртөнө;
- Тус ордыг ил уурхайн технологиор олборлох бөгөөд төслийн хүрээнд нийт 28393.2 мян.м³ уулын ажил хийгдэнэ;
- Газар ба түүний хэвлийг хөндөж ландшафт, гео-орчин, экологийн тэнцвэртэй байдалд шууд ба дам байдлаар төсөл хэрэгжиж дуусах хүртэлх хугацаанд эрчимтэйгээр нөлөөлнө
- Уурхайн барилга, байгууламж, уурхайн дотоод, гадаад зам, үерийн шуудуу суваг зэрэг техноген нөлөөллүүд үүснэ;

Төслийн үйл ажиллагааны улмаас сөрөг нөлөөлөлд өртөх газрын гадаргын талбайн хэмжээг сөрөг нөлөөллийн төрлөөр ангилан үзүүлэв.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

- Хаягдал чулуулгийн овоолгоос хур бороо ихтэй жилд нүүрс болон түүнийг агуулж буй хурдас дахь металлын сульфид ил гарах буюу, чулуулаг сийрэгжсэнээр агаар дахь хүчилтөрөгч болон усны нөлөөгөөр хүчиллэг урсац үүсч газрын гадарга хэвлийг бохирдуулах магадлалтай. Тус ордын нүүрсний дээжинд хийсэн шинжилгээний дүнгээс харахад нийт агуулагдах хүхрийн хэмжээ ордын дунджаар 1.11% байгаа нь хүчил үүсэх магадлал бага байгааг харуулна.
- Нүүрс бутлан ангилах үйлдвэр болон нүүрсний агуулах ил уурхайн зүүн, зүүн хойд талд 17.4 га талбайд байгуулагдах бөгөөд нүүрсний нарийн ширхэгтэй тоос үүсэн газрын гадаргууг бүрхэн бохирдуулж болзошгүй. Мөн хур бороо ихтэй үед нүүрсний агуулахын талбайд хадгалагдаж буй нүүрсэнд агуулагдаж буй хүнд метал (Be, B, F, Cl, V, Cr, Mn Co, Ni, Cu, Zn, As г.м) угаагдан доош нэвчиж газрын хэвлийг, газрын доорх усыг бохирдуулах эрсдэлтэй.
- ШТМ-ийг тээвэрлэх, юүлэх, хадгалалтын горим алдагдах үед асгаралт үүсч газрын гадарга хэвлийг бохирдуулах магадлалтай
- Уурхайн ажилчдын хотхон, уурхайн бусад барилга байгууламжуудаас гарсан хатуу хог хаягдлаар газрын гадаргыг бохирдуулах, салхи, усаар зөөгдөн ойр орчмын газрын гадаргыг бохирдуулах,
- Хүнд машин механизмын засварын газар, зогсоолын талбай орчмын

газрын гадарга бохирдож болзошгүй байна

3.1 Агаарын чанарт үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол нөлөөлөл: Үйл ажиллагааны үеэр ил уурхайн хөрс хуулалтын ажил, нүүрс олборлох, уурхайн дотоод зам зэрэг үйл ажиллагаанаас гол нөлөөлөл бий болно.

Цант-Уулын чулуун нүүрсний ашиглалтын нийт хугацаанд 21.9 сая.м³ хөрс хуулж, хөрсний 2 гадаад овоолгод хураана. Хөрсний гадаад овоолгын талбайн хэмжээ 91.6 га, хөрс тээврийн зай уурхайн ашиглалтын жилүүдэд дунджаар 1.5 км байна. Цант-Уулын чулуун нүүрсний ордын нүүрст давхаргын олборлолтын ажилд мөн өрөмдлөг-тэсэлгээтэй технологи ашиглана.

Хаягдлын овоолгод салхины элэгдэлд өртөмтгий буюу нарийн ширхэгтэй нүүрсний ширхэглэгүүд, чулуулгийн тоосонцрууд агуулагдана. Бүс нутгийн ууршилтын түвшин жилд 50-100 мм (Үндэсний атлас, 2009) байдаг нь ХЧО-ын гадаргуугийн чийг богино хугацаанд хатаж, уурших нөхцлийн бүрдүүлнэ. Улмаар хавар, зуны салхи ихтэй, халуун хуурайшилт ихтэй нөхцөл нь тус овоолгын гадаргуугийн салхины элэгдлийг улам бүр идэвхижүүлж тоосжилтыг хэмжээ, тархах талбайг нэмэгдүүлэх хүчин зүйл болно.

Болзошгүй нөлөөлөл: Нүүрсний ордыг ашиглах явцад уурхайн эдэлбэр газар, ХЧГО, шимт хөрсний овоолго, уурхайн технологийн зам, уурхайн ажилчдын суурин, үйлдвэрлэлийн талбай зэргээс тоосжилт үүсч болзошгүй юм. Тиймээс эдгээр байгууламжуудаас үүсч болзошгүй тоосжилтын хэмжээг тооцов. Төслийн үйл ажиллагааны туршид тоосжилт бий болох талбайг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт 5. Уурхайгаас тоосжилт үүсэх эх үүсвэрүүд болон тоос үүсэх нөхцөл

Эх үүсвэр	Тоос үүсэх нөхцөл	Тоосжилт ихээр үүсэх нөхцөл
Ил уурхай	Хөрс хуулалт, ухалт, ачилт, буулгалт зэрэг үйл ажиллагааны үед тоосжилт үүснэ.	Уурхайн үйл ажиллагааны үед хөрс хуулалт болон нүүрс ачилт, буулгалтын үед тоос ихээр үүснэ.
Хөрсний овоолгууд болон нүүрсний агуулах, нүүрс боловсруулах үйлдвэр	Хөрс, нүүрсний тээвэрлэлт, буулгалт зэрэг үйл ажиллагаанаас тоосжилт үүснэ.	Шимт хөрсний овоолго болон хаягдал чулуулгийн овоолгыг байгуулах явцад техник хэрэгслийн хөдөлгөөн болон нүүрс, хөрс буулгах үйл ажиллагаанаас тоосжилт ихээр үүснэ.
Уурхайн технологийн зам	Уурхайн замд тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанаас тоосжилт үүснэ.	Уурхайн хөрс, нүүрс тээврийн зам нь мөн тоосжилтын томоохон эх үүсвэрүүдийн нэг юм. Салхи ихтэй үед тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс их хэмжээний тоосжилт үүснэ.
Ажилчдын суурин	Ажилчдыг тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс тоосжилт үүснэ.	-
Ажлын бусад шороон зам	Хүнд даацын техникхэрэгсэл болон хөнгөн тэрэгний хөдөлгөөнөөс тоосжилт үүснэ.	Техник хэрэгслүүд олноор зорчих болон салхи ихтэй үед замын суларсан шороо салхинд хийсч, тоосжилт ихсэнэ.

Цант-Уул ил уурхайн талбайгаас хамгийн ихдээ хоногт 1987.2 кг тоос үүсэхээр байна. Хуурайшилттай буюу салхины хурд 6 м/с-ээс дээш байх үед тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, болон овоолгоос тоос тархаж орчны тоосжилтын хэмжээ нэмэгддэг. Тухайн төсөл хэрэгжиж буй бүс нутагт 6 м/с-ээс дээш салхитай өдрийн тоог хамгийн их утгаар авбал жилд 59 өдөр

байна. Үүнээс уурхайн үйл ажиллагаанаас жилд үүсэх тоосжилтын хэмжээг тооцвол 117.2 тн/жил байна.

3.2 Хүлэмжийн хийн ялгаруулалтын хэмжээ

Цант-Уул уурхай хамгийн их хүчин чадлаараа ажиллаж байх үед хөрс, нүүрс тээвэрт зорчих нийт 45 техник хэрэгслээс 1 цагт 2457.57 кг нүүрстөрөгчийн хий ялгарахаар байна. Өдөрт 24 цаг ажиллахад 110590.65 кг нүүрс төрөгчийн хий ялгарах тооцоотой байна.

Мөн хөнгөн тэрэгнээс: 1 ш аж ахуйн тээврийн хэрэгсэл 1 км зам туулахад 485.2 грам CO_2 ялгаруулах буюу өдөрт 100 км зам туулахад 48 кг CO_2 үүсгэхээр байна.

3.3 Гадаргын усанд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол сөрөг нөлөөлөл

Цант-Уул нүүрсний ордыг ашиглах явцад ил уурхайн ухаш, хаягдал чулуулгийн овоолго зэрэг байгууламжууд бий болсноор уурхайн баруун талаар орших уулсаас эх авах гадаргын түр урсцын голдрилуудыг хааж байна. Энэ нь хур борооны үед үүсдэг гадаргын урсцын байгалийн горимыг алдагдуулж байгаагаас гадна үерийн хамгаалалтын далан-шуудуугаар урсцын өнгөрөлтийг нэмэгдүүлж шинээр сайр, гуу жалга үүсгэх гол сөрөг нөлөөллийг үзүүлнэ.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Цант-Уул нүүрсний уурхайн үйлдвэрлэлийн болон ахуйн зориулалтын барилга байгууламж барих үед хэрэглэгдэх барилгын материал (цемент), тэдгээрт агуулагдах химийн бодисууд, засварын газар, ШТМ-ын агуулах, машины зогсоол, техникийн нөхцөлийн хувьд хэвийн бус хүнд даацын машин механизм, автомашинуудаас тос, тосолгооны материалууд асарч болзошгүй бөгөөд энэ тохиолдолд хур тунадас болон үерийн усаар угаагдан голдрилуудын хурдсыг бохирдуулах, улмаар гадаргын болон газрын доорх усны чанар, найрлагад сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.

3.4 Газрын доорх усанд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол сөрөг нөлөөлөл

Цант-Уул ордыг ашиглах явцад ил уурхайн эргэн тойрны газрын доорх усны 23 м зузаантай уст үеийг бүрэн хатаахаар байна. Тухайлбал төслийн үйл ажиллагааны эхний 3 жилд уурхайд орж ирэх усны хэмжээ хоногт 84 м³ байна, 4-7 дахь жилд хоногт 192 м³ байна.

Газар доорх усыг удаан хугацаанд олборлон ашигласнаас малчдын худгуудын усны түвшин буурах, нөөц багасах.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Уурхайн тосгоны бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагааны менежментийг оновчтой хийгээгүйгээс эвдрэл гэмтэл үүсэн ахуйн бохир ус хөрсөнд шингэн газрын доорх усанд нөлөөлж болзошгүй юм.

Уурхайн гадаад овоолгын хүчил шүлтийн тэнцвэр алдагдаж улмаар гадаргын болон газар доорх усанд нөлөөлж бохирдол бий болгох, хүчиллэг урсац үүсгэж болзошгүй.

Ил уурхай, уурхайн гадаад овоолго зэрэг байгууламжуудын төлөвлөлтийг оновчтой хийгээгүйгээс газар доорх усыг бохирдуулах, хомсдуулах шалтгаан болж болзошгүй. Мөн уурхайн ажилчдын хотхоноос гарах бохир усыг хуримтлуулах, зайлуулах үйл ажиллагааны доголдлоос бохир ус хүрээлэн буй орчинд тархаж, тухайн нутаг дэвсгэрийн газар доорх усанд нэвчиж бохирдуулах эрсдэлтэй.

Газрын гүнд нүүрсний давхаргатай хамт пирит (FeS_2)-ийн давхарга байх тохиолдол байдаг. Пирит нь хүчилтөрөгчтэй урвалд орохоороо төмрийн гидроксид болон хүхрийн хүчил үүсгэдэг. Үүссэн хүчил нь орчны хүчил шүлтийн орчныг алдагдуулдаг тул байгаль орчинд асар сөрөг нөлөөтэй. Уурхайн үйл ажиллагаа, хаягдал чулуулгийн овоолгоос хүчил үүсгэх боломжтой тохиолдолд болон бохирдуулагч агуулсан тоос, түүний хуримтлал нь төслийн талбай болон түүний ойр орчмын нутаг дэвсгэрийн хөрс, гадаргын болон газрын доорх усанд нөлөөлж болзошгүй юм.

3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол сөрөг нөлөөлөл

Цант-Уулын ордод 2011 оноос эхлэн олборлолт явуулж эхэлсэн бөгөөд энэ хугацаанаас эхлэн хөрсний эвдрэл үүссэн. 2017 оны байдлаар төслийн талбайд ил уурхайн нээлт, шимт хөрсний болон хаягдал чулуулгийн гадаад овоолгууд үүсгэх, нүүрсний ачилт буулгалтын талбай, уурхайн тосгон барих бусад дагалдах үйл ажиллагаанаас 142.3 га талбайн хөрс дарагдах, хуулагдах, ухагдах, шилжих зэргээр эвдрэлд өртсөн байна.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

- Уурхайн авто машины засварын газрын үйл ажиллагаа болон ашиглагдаж буй тээврийн хэрэгслүүдийн хөдөлгөөний явцад шатах тослох материалаар хөрсөн бүрхэвч бохирдож болзошгүй
- Түлшний агуулах, шатахуун түгээгүүрээс агуулах савны бүрэн бүтэн байдал хангаагүйгээс болон хүний анхаарал болгоомжгүй байдлаас үүдэн хөрсөн бүрхэвч дээр асгаралт үүсч бохирдуулах

3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол сөрөг нөлөөлөл

Цант-Уул нүүрсний орд ашиглах төслийг хэрэгжүүлсэний үр дүүнд нийт 246.97 га талбайн ургамлан бүрхэвч талхлагдах, дарагдах, устах зэрэг хүчтэй сөрөг нөлөөлөлд өртөнө.

Хөрс хуулалт, нүүрс болон хөрс ачих, буулгах, мөн тээвэрлэх үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилтын улмаас ургамлын фотосинтезийн эрчим буурах

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Уг тоосжилт нь үйл ажиллагааны туршид жилийн аль ч улиралд, 24 цагийн турш үүсэж болзошгүй бөгөөд энэ нь ойр хавийн нутагт тархан хөрс, ургамлан нөмрөгийг доройтуулах гол хүчин зүйлийн нэг болно.

Тоосжилтоос төсөл хэрэгжих орчны ургамлан нөмрөгт үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл нь салхиар зөөгдөх болон агаараас буух тоосны хуримтлал юм. Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх тоос нь ургамлын эд эсүүд дээр унаж, урт удаан хугацаанд хуримтлагдан ургамлыг үхүүлэхэд хүрч болзошгүй. Тухайлбал Ил уурхайгаас хөрс хуулал, нүүрс олборлох, тээвэрлэх, ХЧГО, шимт хөрсний овоолго, ахуйн хэрэглээнээс гарсан хуурайшсан хаягдлаас их хэмжээний тоос үүсэхэд нэлээд өргөн нутаг дэвсгэрийг хамран зөөгдөж, тухайн нутаг дэвсгэрийн ургамлан нөмрөгт шууд нөлөөлөл үзүүлнэ. Төслийн талбайн өмнө, зүүн өмнө болон зүүн хойд хэсгүүдэд ийм байдлаар тоосны хуримтлал явагдвал навчны фотосинтезийн процесст саад учруулах нөгөө талаас хүчил үүсгэх боломжтой тоос нь хөрсний хүчиллэгийн хэмжээг ихэсгэж, түүнийг байгалийн ургамлыг тэжээн тэтгэх нөхцөлгүй болгох аюултай.

Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсч буй тоосжилт ургамлан нөмрөгт хэрхэн сөргөөр нөлөөлж болзошгүй талаар уг тайлангийн Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн үнэлгээ хэсэгт дэлгэрэнгүй тусгасан.

Машин техникийн эвдрэл болон засварын газраас шатах, тослох материал асгарсанаар ургамлын физиологийн хэвийн үйл ажиллагаа алдагдах зэрэг болзошгүй нөлөөллүүд байна.

3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гол сөрөг нөлөөлөл

Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас тухайн нутгийн орчимд ургамлын ногоон масс багасаж, хөл газрын ургамал зонхилоход хүрэх тул туруутан амьтны хувьд тохиромжтой үндсэн байршил нутаг болж чадахгүй. Улмаар салхин доор нь байх байршил нутагт найрлага нь өөрчлөгдсөн агаар, тоосонд дарагдсан бэлчээр амьдрах орчныг нь улам доройтуулан дайжуулах нөлөө үзүүлнэ.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Уурхайн хашааны хэвийн бус байдлаас нүх, ухаш, шуудуунд мал, амьтан орж гэмтэх, үрэгдэх асуудал гарч болзошгүй. Уурхайн ажилчид урхи, хавх тавих зэргээр хууль бус ан хийж болзошгүй.

3.8 Орчны физик үзүүлэлтэд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үнэлгээ

Нүүрсний орд ашиглах төслийн үйл ажиллагааны үед үүсэх дуу чимээ нь ихэвчлэн хөрс хуулах, нүүрс олборлох, тээвэрлэлт буюу уурхайг ашиглах явцад ашиглаж байгаа машин техникүүдийн хөдөлгүүрээс үүснэ.

3.9 Түүх, соёлын дурсгалд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үнэлгээ

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад археологийн болон түүх, соёлын үлдэц, үнэт зүйлс өртөж болзошгүй.

3.10 Төслийн нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Сумын төсөвт төвлөрөх сан болон хамтын ажиллаганы нөлөөгөөр төслөөс Сумын нийгэм эдийн засагт шууд болон дам байдлаар ихээхэн ашиг, тустай төсөл юм. Төслөөс үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл нийгэм эдийн засагт байхгүй.

Нөлөөллийн бүсэд амьдардаг иргэдийн нийгмийн байдал

Нөлөөллийн бүсэд нүүрсний уурхайн талбайгаас 10 км-ийн радиус доторх айлууд байна.

2011 онд төслийн нөлөөллийн бүсэд нүүдлийн мал аж ахуй эрхэлдэг 17 өрх бүртгэгдсэн, 2013 оны хээрийн судалгаагаар 4 айл, өрх бүртгэгдсэн ба эдгээр өрхүүдээс гадна бүртгэгдээгүй өрхүүдийн нүүлгэн шилжүүлэх хөтөлбөрт хамрагдсан байдал болон нүүлгэн шилжүүлэлтэд хамрагдаагүй иргэдийн нийгэм, эдийн засгийн байдалд уг төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг дээрх үндсэн хэсэг тус бүр дээр тодруулан тусгав.

ашигт малтмалыг олборлох явцад үүссэн хоосон орон зайд мал, амьтан унаж эрсдэх, мал бэлчээрлэхэд хүндрэл учирч болзошгүй.

Төслийн хүрээнд ажиллаж байгаа ажилтан ажиллагсад санамсар болгоомжгүйгээр нутгийн малчин иргэдийн ашигладаг худгийн усыг бохирдуулах улмаар чанар, найрлагыг өөрчилснөөр малчдын дунд усаар дамжин өвчлөл тархаж болзошгүй.

Ил уурхай орчимд баригдсан барилга байгууламжууд, шинээр замын сүлжээ үүссэнээр малын бэлчээр доройтох, ус хангамжийн хүрэлцээгүй байдал, нутгийн малчин иргэдийн дунд ус хангамж, бэлчээр ашиглалттай холбоотой маргаанууд гарч болзошгүй.

Хүн амын төвлөрөл нэмэгдсэнээр согтууралт, гэмт хэргийн гаралт болон бэлгийн замын халдварт өвчин гарах тохиолдол нэмэгдэж болзошгүй,

Нүүрс тээврийн авто замын дагуу хог хаягдал үүссэнээр орчныг бохирдуулах, нутгийн иргэдийн амьдрах орчинд тааламжгүй байдлыг бүрдүүлэх,

Нутгийн иргэдийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал

- Цант-Уул уурхайн орчмоос үүссэн тоосжилтоос агаарт агуулагдах тоосжилтын хэмжээ нэмэгдэх улмаар уурхайн ажилчид, Баян-Овоо сумын оршин суугчид болон нутгийн малчин иргэдийн дунд амьсгалын замын өвчлөл нэмэгдэх,
- Тоосжилт болон төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой тээвэр зөөврийн машин техникийн хөдөлгөөнөөс үүссэн тоосжилтоос малын ноос, ноолуур зэрэг түүхий эд бохирдон чанар буурч зах зээлийн ханшаас доогуур үнэлэгдэх улмаар малчдын орлогын түвшин буурахад нөлөөлөх,
- Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой дуу шуугиан нь нутгийн иргэдэд тавгүй байдал үүсгэх улмаар эрүүл мэндэд нь сөргөөр нөлөөлж болзошгүй,
- Төслийн хүрээнд ажиллаж байгаа ажилтан ажиллагсад санамсар болгоомжгүйгээр нутгийн малчин иргэдийн ашигладаг худгийн усыг бохирдуулах улмаар чанар, найрлагыг өөрчилснөөр малчдын дунд усаар дамжин өвчлөл тархаж болзошгүй,

- Хүн амын шилжин ирэх хөдөлгөөн нэмэгдэж, сумын эрүүл мэндийн газрын ачаалал нэмэгдэх, улмаар иргэдэд эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэхэд хүндрэл учирч болзошгүй.

Гол сөрөг нөлөөлөл

Нүүрсний ил уурхай олборлолт, нүүрсний тээвэрлэлт

- Төслийн талбай бэлчээр ашиглалтын талбайгаас шахагдсаны улмаас ашиглалтын талбайгаас гадагш бэлчээрийн даац хэтрэх, мал бэлчээрлүүлэх талбай хомсдох
- Төслийн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй дуу чимээ, доргион, тоосжилт төслийн талбайгаас 10 км зай дотор амьдардаг нутгийн иргэд болон төслийн ажиллагсдын эрүүл мэнд, амьдрах орчинд сөргөөр нөлөөлөх,

Ил уурхайнуудын олборлолт, хаягдал чулуулгийн овоолго, олборлосон нүүрсийг ил уурхайгаас тээвэрлэх, хадгалах талбайд буулгах, ачих ачих, тээвэрлэх, ус тунаах цөөрмийн далангаас салхины элэгдлээр бохирдол агуулсан тоосжилт үүссэнээр нөлөөллийн бүс дэх болон нөлөөллийн бүстэй ойр нутагладаг малчин өрхүүд болон төслийн ажиллагсдын эрүүл мэнд, амьдрал ахуйд сөргөөр нөлөөлөх

4 2025 оны байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Цант уул уурхайн үндсэн үйл ажиллагаа эргээд сэргэсэнтэй холбоотойгоор 2025 онд байгууллагын Тогтвортой хөгжлийн бодлогод тулгуурлан Усны нөөц баялгийг хамгаалахад чиглэсэн байгаль орчны менежментийн гол зорилт бол төлөвлөлт, үйл ажиллагаагаар дамжуулан нөлөөллүүдийг аль болох багасгах, арилгах, сөрөг нөлөөллийг төслийн талбайн хил хязгаараар хязгаарлах буюу ойролцоох газар нутгийг хамруулахгүй байх явдал байна.

Тус байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө нь “Мөнхноён Суварга” ХХК-ийн Цант-Уул нүүрсний ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах төслийн үйл ажиллагаанд байгаль орчны нийцлийг хангуулах гол зорилготой.

Төлөвлөгөөний хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг зорилт болгоно. Үүнд:

- Байгаль орчны ауди, БОННУ-ний шаардлагуудыг биелүүлэх.
- Компанийн стратеги төлөвлөгөө, бизнес төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах.
- Гэрээт байгууллагуудын байгаль орчны чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодорхойлж, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих, аргазүйн зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллах.
- Уурхайн үйл ажиллагааны талбайн хүрээнд байгаль орчны хуулийн нийцлийг хангуулахад анхаарах.
- Компанийн байгаль орчны бодлого, дүрэм, журмын хэрэгжилтийг хангах.
- Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллагын газар ашиглалтын байдалд хяналт тавьж, төрийн болон хяналтын байгууллагуудад мэдээ хүргэх.
- БОМТ-нд оролцогч байгууллагуудын үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх байгаль орчны асуудлыг тодорхойлох.
- ОХШХ-нд талуудын оролцоог хангах, ил тод нээлттэй байх зарчмыг баримтлах.

Хүснэгт 6. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний төсвийн хураангуй

Бүлгийн №	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэл	Хийгдэх ажлын тоо	Төлөвлөгдсөн төсөв (төг)
5	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арга хэмжээний төлөвлөгөө	16	58,880,000
6	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	3	6,000,000
7	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах	5	145,000,000
8	Нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ	0	0
9	Түүх соёлын өвийг хамгаалах	2	0
10	Осол эрсдэлийн менежмент төлөвлөгөө	2	3,000,000
11	Хог хаягдлын менежмент	3	7,000,000
12	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	9	31,000,000
13	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	2	0

14	Нөлөөлөлд өртөгч талуудад тайлагнах	3	0
15	Тэрбум модны хүрээнд хийгдэх ажил	3	20,000,000
	Байгаль орчныг хамгаалах бусад ажлуудын төлөвлөлт	1	10,000,000
	БОМТ, ОХШХ – 2025 нийт төсөв	49	265,880,000

5 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Агаарын чанар	Уурхайн нийт талбайд тоосны тархалтын загварчлал хийх	Уурхайн байршил, үйл ажиллагааны хүрээ		60,000	1	1,200,000	Нэг удаа	Агаарын тухай хууль, 18-р зүйл
		Тоос бууруулах технологийн судалгаа хийх	Уурхайн технологийн зам	м ²		1	12,000,000	VII-IX сард	Усны тухай хууль 32.8 дугаар зүйл
		Нүүрсний өөрөө ноцолтыг хянах, нүүрс шатаж болзошгүй газруудад дулаан мэдрэгчтэй камер суурилуулах зэргээр хяналтыг тавих	Нүүрсний агуулахын нүүрсний овоолгууд	-	Үйл ажиллагааны зардал	1	Үйл ажиллагааны зардал	Нэг удаа	
		Тээврийн хэрсэгслийн хөдөлгөөний хурдыг тухайн замын онцлогт тохируулан хязгаарыг тогтоож мөрдүүлэх	Уурхайн технологийн зам		Үйл ажиллагааны зардал	1	Үйл ажиллагааны зардал	Сард нэг удаа Тайлан хөтөлнө.	MNS4596:2007, Замын тэмдэг, тэмдэглэл, гэрлэн дохио, хашилт, чиглүүлэх хэрэгслүүдийг хэрэглэх дүрэм Агаарын тухай хууль
		Нийт					13,200,000		
2.	Гадаргын ба газрын доорхи	Гадаргын түр урсац уурхайн ухаш болон	Уурхайн баруун болон хойд хэсэг		4,000,000	1	4,000,000	2- сард	Усны тухай хууль, 21 дүгээр

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	усны нөөц	хөрсний овоолго, дотоод зам руу орохоос сэргийлж уурхайн баруун хэсэгт орших дотоод замыг дагуулан үерийн уснаас хамгаалах далан суваг бий болгох						татна	зүйл
		Уурхайн ус шавхах цооногийн байршлыг оновчтой сонгож ус шавхалтын хэмжээг хамгийн бага байхаар сонгож ажиллах	Уурхайн талбай		60,000		1,680,000	Хагас жилд нэг удаа	
		Ил уурхайгаас шавхан зайлуулах усыг технологийн хэрэгцээнд ашиглах	Уурхайн талбай		Үйл ажиллагааны зардал	1	Үйл ажиллагааны зардал	Тогтмол	Бохир ус цэвэршүүлэх байгууламжийн байршил, цэвэрлэгээний технологи, түвшинд тавих ерөнхий шаардлага (MNS 4288:1995)
		ШТС орчимд хяналтын цэг байгуулж, газрын доорх усны чанар, түвшний хяналтыг тогтмол хийж байх	Уурхайн талбай		Үйл ажиллагааны зардал	1	Үйл ажиллагааны зардал	Тогтмол	
		ШТМ асгарах магадлал өндөртэй газрын шалыг ШТМ үл нэвчүүлэгч							

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		материалаар хийх, асгарсан ШТМ хуримтлагдах зумп байгуулах							
3.	Хөрсөн бүрхэвч	Ил уурхай болон хаягдал чулуулгийн гадаад овоолгын хөрс хуулалтын ажил эхлэхийн өмнө өнгөн хөрсийг 0.2 метр зузаантайгаар хуулж, 5 метрээс ихгүй өндөртэй овоолго үүсгэн хэлбэржүүлж үржил шимийг хадгалах	Ил уурхай болон хаягдал чулуулгийн гадаад овоолгын хөрс		Үйл ажиллагааны зардал	1	Үйл ажиллагааны зардал	Тогтмол	MNS 5916:2008 MNS 5917:2008
		Газар хөндөх зөвшөөрлийн дотоод журам боловсруулан газар шорооны бүхий л ажлын үед мөрдөн ажиллах.	Ил уурхай		2.000.000	1	2.000.000		
4.	Газрын хэвлий	Хаягдал чулуулгийн овоолгод хүчиллэг урсацын судалгаа, туршилт хийх, хэрэв хүчиллэг урсац үүсэх нь тогтоогдвол урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах,	Хаягдлын овоолго	-					
		Ил уурхайн овоолгын ерөнхий налууг <22° байхаар тогтворжуулах	Хаягдал чулуулгийн гадаад овоолго	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгасан	-	-	Улирал бүр тайлан хөтлөх	MNS 5916:2008 MNS 5917:2008
5.	Ургамлан нөмрөг	Төслийн талбайн ургамалын төрөл зүйл, ховор болон нэн ховор	Төслийн талбайд өмнө судлагдсан Ургамалын төрөл	-	3,000,000	1	3,000,000	Намар ургамалын өсөлт хөгжил гүйцсэн үеэр нэг	Шинэ санаачлага

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		зүйл ургамалын лавлагаа хийх	зүйлийн судалгааны тайлан					удаа	
6.	Амьтны аймаг	Зэрлэг амьтад хүнс тэжээлийн хомсдолд орох тохиолдолд хэрэглэх 50 боодол өвсийг бэлтгэсэн байх		ш	20.000	50	1.000.000	Цаг агаар хүндэрсэн зудтай, гантай хуурай үед	Шинэ санаачлага
7.	Уур амьсгалд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах	Хүлэмжийн хийг ялгаруулж буй эх үүсвэрүүдийн мэдээллийг бүртгэх, тооцоолох	Төслийн талбайд	-	1,500,000 төгрөг (мэргэжилтний сарын цалин)	12	18,000,000	Цахим тайлан хөтлөх	*MNS ISO 14064-1 -2015 (Хүлэмжийн хий Нэгдүгээр хэсэг - Байгууллагын түвшинд хүлэмжийн хийн ялгарал ба шингээлтийг тооцоолох, тайлагнах тухай зааварчилсан удирдамж) Уур амьсгалын өөрчлөлтийн үндэсний хөтөлбөр (УИХ-ын тогтоол 2011.01.06)

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	Нийт						42,880,000		

6 Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Техникийн нөхөн сэргээлт	Гадаад овоолго	га	10		Уулын ажлын зардал	2025	
2.	Биологийн нөхөн сэргээлт	Биологи	га	6		5,000,000	2025	
3.	Хаалтад бэлтгэх	Шимт хөрсний овоолго	га	6		1,000,000	2025	
	Нийт					6,000,000		

7 Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах	Дүйцүүлэн хамгааллын судалгааг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Төслийн ашиглалтын дуусах хүртэдх хугацаа	1	70,000,000	70,000,000	1 удаа	
2.	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах	БОУАЯ-наас зарласан аяны дагуу Баян-Овоо сумын Налих багийн нутагт хөв цөөрөм байгуулах ажлыг шаттай эхлүүлэх	Дүйцүүлэн хамгааллын судалгаанд тусгагдсан цар хэмжээгээр	1	75,000,000	75,000,000	1 удаа	
3.	Биотехникийн ажил	Цаг агаарын таагүй нөхцөл, ган зуд тохиолсон үед Зэрлэг амьтдад өвс тавьж өгөх.	Дүйцүүлэн хамгааллын судалгаанд тусгагдсан цар хэмжээгээр	1	1,000,000	1,000,000	2 удаа	
4.	Экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах	Баянбүрд бүхий газарт Тоорой мод хаших	Говийн Тусгай хамгаалалттай газар 50 га	1	4,000,000	4,000,000	1 удаа	

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
			орчим талбай					
	Нийт					145,000,000		

8 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

2025 онд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ байхгүй бөгөөд аливаа орон нутгийн нөлөөллийн бүсийн айлуудыг нүүлгэн шилжүүлэх ажил хийхгүй.

9 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн талбай орчимд археологийн болон Палеонтологийн аливаа дурсгал байхгүй болно.

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Археологийн дурсгал	Төслийн талбайн ойролцоох археологийн дурсгалт газруудад судалгаа хийж, түүх дурсгалт газрын орчныг шинэчлэн сайжруулна	Төслийн талбайн ойролцоо	1	1,000,000	1,000,000	2025 Нэг удаа	Соёлын өвийн тухай хууль
2.	Палеонтологийн дурсгал	Соёлын өвийн зааварчилгаа	Төслийн талбай Газар шорооны ажилд оролцох хүн	1	Дотоод үйл ажиллаганы зардал	Дотоод үйл ажиллаганы зардал	2025 4 удаа	Соёлын өвийн тухай хууль
	Нийт					1,000,000		

10 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Гал гарах	Галын дохиолол суурилуулах	Уурхайн дэд бүтцүүдэд	100	20,000	2,000,000	2025	ХАБ-ын тухай хууль
2.	Ажилчдыг үйлдвэрлэлийн ослоос хамгаалах	Сургалт зохион байгуулах	Төслийн талбай	100	10,000	1,000,000	2025	Гамшгийн тухай хууль
	Нийт					3,000,000		

11 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ахуйн	Ангилах хадгалах	Ажилчдын хотхон	тээврийн зардал	500,000	1	1,000,000	2025	Хог хаягдлын тухай хууль
2.	Үйлдвэрийн	Дахин ашиглах	Нүүрсний шигшэн ангилах үйлдвэр	тээврийн зардал	1,000,000	2	2,000,000	2025	Хог хаягдлын тухай хууль
3.	Аюултай	Ангилан хадгалж, зориулалтын компанитай гэрээ байгуулан	Уурхайн засварын хэлтэс	Ангилан хадгалсан хог хаягдлын тээврийн зардал	2,000,000	4	4,000,000	2025	Хог хаягдлын тухай хууль
	Нийт						7,000,000		

12 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт-шинжилгээ хийх орчин ба үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хяналт хийх хугацаа ба давтамж	Хэмжих нэгж	Нэгжийн тоо	Нэгжийн үнэ сая.төг	Нийт зардал сая.төг	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Агаарын чанар							
Ялгарах бохирдуулагчид: SO ₂ , CO, NO ₂	Засварын газар Машины зогсоол	Жилд 2 удаагийн хэмжилт	Удаа/жил	3	2.0	6.0	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага (MNS 4585:2007) MNS 5013 :2001 Бензинээр ажилладаг хөдөлгүүртэй автомашин утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөх дээд хэмжээ
Агаарын чанарын загварчлал хийж, загварчлалын үр дүнд суурилсан агаарын чанарын мониторинг хийх	Олборлолт, баяжуулалт явуулж эхэлсний дараа эх үүсвэр тус бүрт	Ялгаралтын хэмжээг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран хийж гүйцэтгэсэн үр дүн зэрэгт тулгуурлан 6 сар тутамд 1 удаагийн хэмжилт 24 цагийн турш үргэлжилнэ.	Удаа/жил	1	Дотоод зардал	Дотоод зардал	MNS ISO 4221: 2002, Агаарын чанар. Орчны агаарын хүхрийн давхар ислийн агуулгыг тодорхойлох
Тоосны хэмжилт: PM ₁₀ , PM _{2.5} Тоосны чөлөөт уналт Тоосны найрлага, бүтэц Тоосны тархалт	Ил уурхай Нүүрсний овоолго Хөрсний овоолго Уурхайн дотоод шороон зам Нүүрсний агуулах		Удаа/жил	3	2.0	6.0	MNS 5365:2004, Агаарын чанарын нийтлэг асуудал. Нарийн ширхэгтэй тоосыг тодорхойлох арга. ISO 9855:1993, Гадаад орчны агаар – Агаар дахь хар тугалгын тоосонцорын хэмжээг атом шингээлт спектрометрийн аргаар тодорхойлох арга
ДҮН						12.0	
Газрын доорх ус							
Ca, Mg, Cl, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , HCO ₃ , Fe, As, Na, K, Cd, Cu, Hg, Pb, Zn, Cr, PO ₄ , Ni, Al, B, Ba, Mg, Mn, Se, Sr, Mo, Co, Be-ийн агууламж, үнэр, өнгө, булингар, pH, нийт ууссан хатуу бодисын хэмжээ, нийт хатуулаг, цахилгаан дамжуулах чанар, усны түвшин	Баянхошууны худаг-1 559588 4780572 Баянхошууны худаг-2 559725 4779903 Худаг-1 557643 4778472 Хаданшанд 559555 4776126 Цооног 560369 4776517	Улиралд нэг удаа (газрын доорх усны чанарын өөрчлөлтөөс шалтгаалан давтамжийг өөрчилж болно)	төг/ жил	6	2.0	11.5	MNS 0900:2011 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ Газрын доорх ус бохирдуулагч бодис, элементийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт (MNS 6148:2010) MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар – Дээжлэх Хэсэг 3: Дээжийг боловсруулах ба хадгалах зөвлөмж MNS (ISO) 5667 11:2000 Усны чанар Дээж авах: 11-р хэсэг. Гүний уснаас дээж авах

Хяналт-шинжилгээ хийх орчин ба үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хяналт хийх хугацаа ба давтамж	Хэмжих нэгж	Нэгжийн тоо	Нэгжийн үнэ сая.төг	Нийт зардал сая.төг	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	Худаг-2 559618 4776243 Шавагтайн худаг 555041 4776354						зөвлөмж MNS (ISO) 5667-1:2002 Усны чанар-Дээж авах: 1-р хэсэг. Дээж авах хөтөлбөр боловсруулах заавар (Хяналт шинжилгээний үзүүлэлтүүдийг Цант-Уул төслийн талбайн байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээний тайлангийн 3.5 Газрын доорх ус бүлгийн судалгааны аргазүйг баримтлан ажиллаж суурь судалгааны үр дүнгүүдтэй харьцуулах)
ДҮН						11.5	
Хөрсөн бүрхэвч							
Ялзмагийн агууламж Урвалын усан орчин (pH) Давсжилт, цахилгаан дамжуулах чадвар (EC) Карбонат Хөдөлгөөнт фосфор (P ₂ O ₅), кали (K ₂ O)	562510, 4781404, 560836, 4781224 558840, 4779847 553965, 4774118 561775, 4776266 561748, 4777213 ШТС-ын орчимд	Жилд 1 удаа	Жил	2	1.5	1.0	MNS 3307-91 хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга. MNS ISO 0390. Хөрсний чанар. pH тодорхойлох арга MNS 4006:1908 Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох Мичиганы арга MNS 2143:2000 Хөрсний физик шинж чанарыг тодорхойлох лабораторийн арга. MNS ISO 11269-1:2002 Хөрсний чанар. Хөрсний ургамал бохирдуулагч бодисын нөлөөллийг тодорхойлох арга. 1-р хэсэг: Ургамлын үндэсний өсөлт зогсолтыг хэмжих арга.
Хөрсөн дэх хүнд металл (Cr, Pb, Cd, Ni, Zn)-ын хүлцэх, хортой, аюултай агууламж, мг/кг	560833, 4781224 558844, 4779841 553965, 4774118 561779, 4776263 561751, 4777220 561603, 4779805 561555, 4780460 561077, 4780193	Хөрсний хүнд металлын шинжилгээг жилд 2 удаа буюу хавар 5 сард, намар 9 сард.	Жил	2	1.5	1.0	MNS 5850: 2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ. MNS 3297:1991. Хот, суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээний үзүүлэлтийн норм, хэмжээ.
ДҮН						2.0	
Ургамлан нөмрөг							

Хяналт-шинжилгээ хийх орчин ба үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хяналт хийх хугацаа ба давтамж	Хэмжих нэгж	Нэгжийн тоо	Нэгжийн үнэ сая.төг	Нийт зардал сая.төг	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Ургамлын зүйлийн бүрдэл (овог, төрөл, зүйл) Бодгалийн тоо Дундаж өндөр, см Бүрхэц, % Фенелогийн үе шат Биомасс, цн/га Тоосжилтын нөлөө	Өмнөх жилүүдэд хийж байсан 15 цэгт	жилд 1 удаа 8-10 сард хийх	Жил/төг	1	4.0	4.0	Мониторингийн судалгааны өмнө тухайн бүлгэмдэл болон талбайн фото зургийг авч баримтжуулах, 1x1 м талбайд: Бүрхэцийг тусгагийн аргаар үнэлэх. Зүйл бүрийг бүртгэх, Тухайн талбайгаас ургамлын биомассыг зүйл тус бүрээр газрын гадаргуутай тэнцүүлэн авах, Хяналт, мониторингийн үзүүлэлтүүдийг өмнөх жилүүдийн үр дүнтэй харьцуулан дүгнэлт гаргах.
ДҮН						4.0	
Амьтны аймаг							
Зэрлэг ан амьтдын мониторинг хийх	-Уурхайгаас 5 км-ийн радиуст туруутны мониторингийн цэгэн 3, маршрутын 1 талбай Нүүрс тээврийн зам дагуу	Улиралд 1 удаа	төг	2	0,5	1.0	
ДҮН						1.0	
Дуу шуугиан							
Дуу шуугиан ба доргио чичиргээ	557785, 4780334	Хяналтын цэг дээрхи хэмжилтийг эхний удаа 6 сарын турш сар бүрийн нэгэн ба 21-ний өдрийн 11:55 - 12:10 (≈12:00) ба шөнийн 11:55 – 00:10 (≈00.00) цагт	Төг	2	0.25	0.5	MNS 5003:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Шуугиан хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага MNS 4995 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй –Доргио хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага.
	563348, 4780465						
	567313, 4776659						
	557785, 4776631						
	557451, 4773436						
	569176, 4773278						
	560140, 4766343						
	575954, 4767762						
	582311, 4760302						
	Уурхайн бүх төрлийн ажлын байруудад						

Хяналт-шинжилгээ хийх орчин ба үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хяналт хийх хугацаа ба давтамж	Хэмжих нэгж	Нэгжийн тоо	Нэгжийн үнэ сая.төг	Нийт зардал сая.төг	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
		тогтмол 15 минутын турш хийнэ. Доргио чичиргээний хяналтыг сард 1 удаа хийнэ.					
ДҮН						0.5	
Цант-Уул нүүрсний ордыг ашиглах төслийн 2025 оны орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв, төгрөг					31.000.000		

13 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2025 он				
			4-5-р сар	6-8-р сар	9-12-р сар		
	1	2	3	4	5	6	7
1.	УАТөлөвлөгөө болон БОМТ-г боловсруулан батлуулах					Ашиглалтын инженер, БО-ны мэргэжилтэн	
2.	БОМТ-нд тусгасан ажлуудыг хэрэгжүүлэх	БОМТ-ний зардлаар				Байгаль орчны мэргэжилтэн	
	Нийт						

14 Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Төслийн үйл ажиллагаанд шууд болон шууд бусаар оролцогч талууд	Уулзалт	Байгаль орчны ажлын төлөвлөгөө	2025 оны 3-4 сард	0	Орон нутагтай харилцах албаны мэргэжилтэн	Багийн төв
2.	Төслийн үйл ажиллагаанд шууд болон шууд бусаар оролцогч талууд	Уулзалт	Байгаль орчинд хийгдсэн ажлын явц	2025 оны 6-7 сард	0	Орон нутагтай харилцах албаны мэргэжилтэн	Цант уул
3.	Төслийн үйл ажиллагаанд шууд болон шууд бусаар оролцогч талууд	Уулзалт	Байгаль орчинд хийгдсэн ажлын тайлагнал	2025 оны 9-10 сард	0	Орон нутагтай харилцах албаны мэргэжилтэн	Багийн төв
	Нийт				0		

15 Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарих модны хэмжээ

2025 онд Тэрбум мод хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх ажлын судалгааг гаргаж, уурхайн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөтэй уялдуулан 2030 он хүртэлх шат шатны арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулна.

№	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдэх үйл ажиллагаа	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Мод тарих төлөвлөгөө боловсруулах	Төслийн талбай	ш	5.000,000	1	5,000,000	2025 оны 2 сард	Тэрбум мод хөдөлгөөний Стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим
2	Мод тарих	Төслийн талбай	ш	3,000	1700	5,00,000	2025 оны 3 сард	Мод тарих арчлах гарын авлага, сургалтын материал
3	Мод арчилгаа	Төслийн талбай	ш	10.000,000	1	10,000,000	2025 оны 3-11 сард	Мод тарих арчлах гарын авлага, сургалтын материал
	Нийт					20,000,000		

16 Тайлангийн хавсралтууд:

1. Аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээ

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
А/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ
000194346

2009.07.08
/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011190142
/ Хувийн хэргийн дугаар /

5314577
/ Ревистрийн дугаар /

Мөнхновн суврага
/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай
компани

Дүрэм
/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр
/ шийдвэрийн нэр /

01
/ дугаар /

2009.07.08
/ он, сар, өдөр /

4663 Барилгын материалын худалдаа
8413 Аялал жуулчлал
4610 Гадаад худалдаа
0729 Ашигт малтмал ашиглалт /2011.07.06-2041.07.06/
/ Код /

Хугацаагүй
/ хугацаа /

1
/ гишүүдийн тоо /

184,702,055.85
/ хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Хан-Уул, 15-р хороо, зайсан, Утас1: 75551221, Утас2: 75551331, Факс:
/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Улсын бүртгэлийн өрөнхий газар
Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн
газар
/ Бүртгэсэн бичгууллагын нэр /

Гэрчилгээ дахин олгосон 2019 он 12 сар 27 өдөр

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл		
Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн
		Огноо
1	Овогтой Компань Праман-а Гүйцэтгэх захирал-р томилсныг бүртгэв.	2017.03.09
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2019.12.27
3	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 3720764.5 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 200618571.85 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв. Эцсийн өмчлөгч 1 болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв.	2022.12.30 2020.09.29
4	Techathumalel овогтой Sitthichai-а Гүйцэтгэх захирал-р сонссон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2020.12.08
5	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 13616742.5 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 198318798.35 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв.	2021.01.07
6	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 4616742.5 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 189318798.35 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв.	2021.01.07
7	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 7579009 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 196897807.35 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв.	2021.12.28
8	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 3,720,764.5 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 200,618,571.85 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв. Шинэчилсэн дүрэм бүртгэв.	2022.12.30
9	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 5839829.38 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 206458401.23 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв. 4610 Гадаад худалдаа үйл ажиллагааг хэсэвчлэ бүртгэв. 46100 Төлбөр эсвэл гэрээний үндсэн дээр хийгдэх бөөний худалдаа үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв.	2023.12.27
10		2023.12.27

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчид үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцахаг хүлээхгэнэ.
Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

2. Тусгай зөвшөөрлийн хуулбар /Хуулиар тусгай зөвшөөрөл шаардлагатай үйл ажиллагааны хувьд/

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗАР

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛААЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар **MV-016872**

Ашигт малтмалын тухай Монгол улсын хуулийн 26 дугаар зүйлийг үндэслэн

Өмнөговь аймаг /хот/-ийн
 Баян-Овоо сум /дүүрэг/-ын
 Цант уул нэртэй газарт орших
 69233.03 гектар талбай бүхий уурхайн талбайд
 хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал ашиглахыг
 зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 9011190142 тоот гэрчилгээтэй
 "Мөнхноён суварга" ХХК -д
 энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 2041.07.06 дуустал
 хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

ДАРГА Д. БАТХУЯГ
 2011 оны 7 сарын 6 өдөр
 Улаанбаатар хот

**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ
1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ**

MV-016872

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
015-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 14 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2024.07.06 – 2025.07.06 хүртэл	1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ0702024.08.12

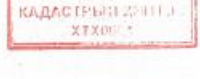
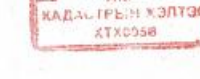

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-016872

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд өрхөөр илэлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
008-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 7 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2017.07.06 – 2018.07.06 хүртэл	2017-06-28
009-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 8 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2018.07.06 – 2019.07.06 хүртэл	2018-06-18
010-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 9 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2019.07.06 – 2020.07.06 хүртэл	2019-06-14
011-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 10 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2020.07.06 – 2021.07.06 хүртэл	 2020.06.29
012-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 11 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2021.07.06 – 2022.07.06 хүртэл	 2021.06.27
013-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 12 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2022.07.06 – 2023.07.06 хүртэл	 2022.07.06
014-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 13 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2023.07.06 – 2024.07.06 хүртэл	 2023.07.31

Хөдөлгөөний код	Хөдөлгөөний тайлбар	Гарын үсэг, огноо, тамга
001-NM	- Бүртгэв: Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгосон 2011.07.06, дуусах хугацаа 2041.07.06 - Тусгай зөвшөөрлийн 1 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв - ГУУКХ-ийн даргын 2011.07.05-ний 675 тоот шийдвэр	2011-07-05
002-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 2 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2012.07.06 – 2013.07.06 хүртэл	2012-07-04
003-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 3 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2013.07.06 – 2014.07.06 хүртэл	2013-06-24
004-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 4 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2014.07.06 – 2015.07.06 хүртэл	2014-06-09
005-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 5 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2015.07.06 – 2016.07.06 хүртэл	2015-06-11
006-SPR	- Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн талбайг хэсэгчлэн буцаан өгөх - Кадастрын хэлтсийн даргын 2016.01.22-ны 71 тоот шийдвэр	2016-01-25
007-FE	Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 6 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2016.07.06 – 2017.07.06 хүртэл	2016-06-13

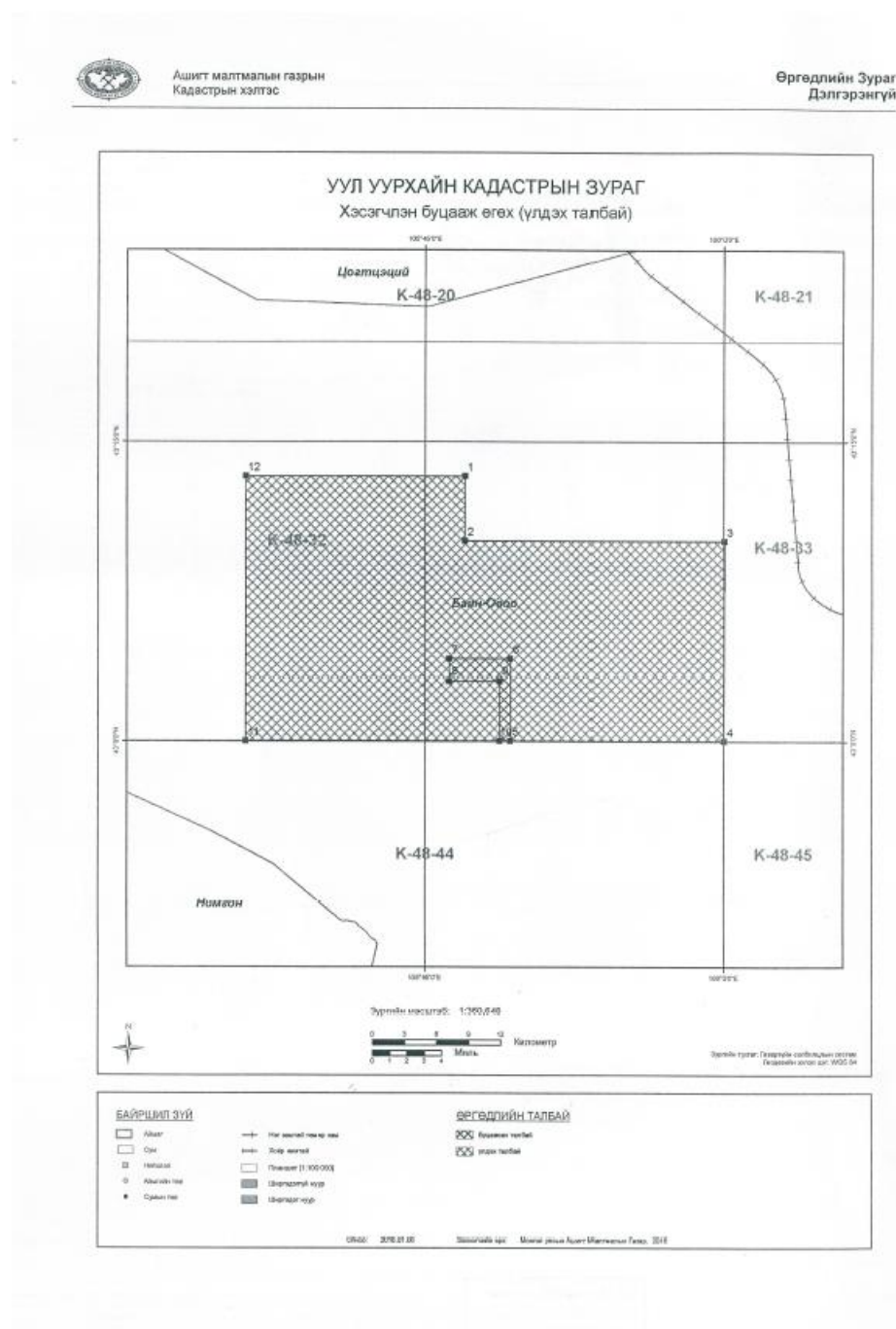

**ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ
2 ДУГААР ХАВСРАЛТ**

MV-016872

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Хөдөлгөөний код	Хөдөлгөөний тайлбар	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, гарын үсэг, огноо, тамга		
				#	Уртраг	Өргөрөг
001-NM	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг анх олгосон 2011.07.06	69233.03 Га	0 Га	1	105° 47' 1.35"	43° 13' 16.35"
				2	105° 47' 1.34"	43° 10' 1.36"
				3	106° 0' 1.41"	43° 10' 1.36"
				4	106° 0' 1.39"	43° 0' 1.34"
				5	105° 36' 1.33"	43° 0' 1.34"
				6	105° 36' 1.25"	43° 13' 16.35"
				2011-07-05 		
006-SPR	Тусгай зөвшөөрлийн талбайг хэсэгчлэн буцаан өгөх Шийдвэрийн огноо: 2016.01.22	67992.5 Га	1240.53 Га	1	105° 47' 1.35"	43° 13' 16.35"
				2	105° 47' 1.34"	43° 10' 1.36"
				3	106° 0' 1.41"	43° 10' 1.36"
				4	106° 0' 1.39"	43° 0' 1.34"
				5	105° 49' 18"	43° 0' 1.34"
				6	105° 49' 18"	43° 4' 6"
				7	105° 46' 13"	43° 4' 6"
				8	105° 46' 13"	43° 3' 1"
				9	105° 48' 46"	43° 3' 1"
				10	105° 48' 46"	43° 0' 1.34"
				11	105° 36' 1.33"	43° 0' 1.34"
				12	105° 36' 1.25"	43° 13' 16.35"
				2016-01-22 Д.Мягмарсүрэн		

3. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хяналтын хуудас /аж ахуйн нэгж бөглөх/
4. Тухайн жилийн уулын ажлын төлөвлөгөөний баталгаажсан нүүр, байгаль орчинтой холбоотой маягтууд /маягт 1.1, 2.1, 6.2, 7.1, 10 .../